

Ljubljana, 8.4. 2020

ZADEVA: Predlogi GZS-Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij za novi Zakon o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (amandmajska oblika)

A. HORIZONTALNI PREDLOGI

X1. člen

(vzpostavitev delovanja kritične infrastrukture v sektorju prehrane)

V skladu s 4. členom Zakona o kritični infrastrukturi (Uradni list, št. 75/17) se na območju Republike Slovenije zagotovijo sredstva za vzpostavitev kritične infrastrukture v lasti države za nemoteno delovanje sektorja prehrane.

Obrazložitev: Zaradi zagotavljanja nemotene oskrbe in delovanja živilsko predelovalne industrije je v danih razmerah potrebno vzpostaviti proizvodnjo pekovskega kvasa in etanola. Prav tako je potrebno povečati stalež prireje živali za prehrano ljudi (prašiči, govedo za meso) in povečati delež pridelave sveže zelenjave v zavarovanih prostorih na območju Republike Slovenije.

X2. člen

(dostopnost domačega trga)

Ne glede na predpise s področja trgovine in trgovinske dejavnosti mora trgovec s področja živilskih trgovin nabaviti vso razpoložljivo količino kmetijskih pridelkov oziroma živil z območja Republike Slovenije.

Obrazložitev: Domači trg je za vsako nacionalno kmetijstvo in živilsko industrijo zelo pomemben. V Sloveniji se v trenutnih razmerah kar v nekaj sektorjih (mlekarski, vinarski, mesni...) soočamo s tem, da so mednarodni trgi zelo težko dostopni. Ker je trg neodziven, se lahko zgodi, da se v različnih točkah začnejo kopičiti domači pridelki in izdelki, kar bo povzročilo zastoj oskrbnih verig. Družbena odgovornost trgovcev se pokaže v tem, da v prodajo prednostno umestijo domače izdelke in pridelke. S tem bomo zagotovili materialno in finančno delovanje slovenskih oskrbnih verig v kmetijsko živilskem sektorju.

X3. člen

(predplačilo neposrednih plačil)

V Skladu z Uredbo (ES) št. 946/2013 se kmetom izvedejo predplačila neposrednih plačil v višini 70 %.

Obrazložitev: Kmetom (fizične in pravne osebe) bi v dani situaciji zelo pomagalo predplačilo subvencij, saj dodatni stroški in pogajanje z bankami za najemanje kreditov za predfinanciranje do prejema teh subvencij predstavlja obremenitev. S tem pa bi se lahko temu izognili, po možnosti tudi brez bančnih garancij.

X4. člen **(predplačilo IAKS ukrepov)**

V skladu z Uredbo (ES) št. XXX se kmetom izvedejo predplačila IAKS ukrepov iz Programa razvoja podeželja 2014-2020, za ukrepe, ki se uveljavljajo prek zbirne vloge (OMD, DŽ, KOPOP, EK), predplačila v višini 75 %.

Obrazložitev: Kmetom (fizične in pravne osebe) bi v dani situaciji zelo pomagalo predplačilo IAKS ukrepov, saj dodatni stroški in pogajanje z bankami za najemanje kreditov za predfinanciranje do prejema teh subvencij predstavlja obremenitev. S tem pa bi se lahko temu izognili, po možnosti tudi brez bančnih garancij.

X5. člen **(predplačilo ne-IAKS ukrepov)**

V skladu z Uredbo (ES) št. XXX se kmetom izvedejo predplačila v višini 50 % za ne-IAKS ukrepe iz Programa razvoja podeželja 2014-2020, kamor spadajo ukrepi M4, M6, M7, M9, M16 in M19. Ta podpora velja za odločbe izdane po 1. marcu 2020.

Obrazložitev: Kmetom (fizične in pravne osebe) bi v dani situaciji zelo pomagalo predplačilo ne-IAKS ukrepov, saj dodatni stroški in pogajanje z bankami za najemanje kreditov za predfinanciranje do prejema teh subvencij predstavlja obremenitev. S tem pa bi se lahko temu izognili, po možnosti tudi brez bančnih garancij.

X6. člen **(dvig stopnje sofinanciranja naložb in dvig zneska izplačil iz podukrepov 4.1 iz PRP 2014-2020)**

(1) Ne glede na določbe Programa razvoja podeželja 2014-2020 se investicije iz naslova podukrepa 4.1 iz Programa razvoja podeželja 2014-2020, ki so strateškega pomena za prehransko varnost Republike Slovenije, podprejo v višini do največ 80 %.

(2) Ne glede na določbe Programa razvoja podeželja 2014-2020 se skupen znesek izplačil za posamezno kmetijsko podjetje (MSP in velika podjetja) dvigne na višino 5.000.000 mio EUR.

X7. člen **(dvig stopnje sofinanciranja naložb in dvig zneska iz podukrepov 4.2 iz PRP 2014-2020)**

X8. člen **(prednostna obravnava vlog za izdajo okoljevarstvenih dovoljenj)**

Agencija RS za okolje in prostor je dolžna v roku 2 mesecev prioriteto obravnavati in zaključiti postopke za izdajo okoljevarstvenih dovoljenj, ki so priloga k javnim razpisom iz naslova ukrepov 4.1 in 4.2 iz PRP 2014-2020.

X9. člen **(trošarine za pogonska goriva v kmetijstvu)**

V skladu s predpisi, ki urejajo vračilo trošarine za energente, ki se porabijo za kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo odstotek vračila trošarine znaša 100 %.

Obrazložitev: 100 % vračilo trošarin za energente, ki se porabijo za kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo bi pripomoglo k lažji premostitvi oteženih razmer kmetovanja.

X10.člen

(oprostititev zakupnin kmetijskih zemljišč pri Skladu RS kmetijskih zemljišč in gozdov)

Ne glede na cene zakupnin kmetijskih zemljišč, ki jih je za leto 2020 določil Sklad kmetijskih in gozdnih zemljišč Republike Slovenije, se le-te do konca leta 2020 odpišejo.

Obrazložitev: Zaradi spremenjenih razmer (epidemija) predlagamo odpis zakupnin kmetijskih zemljišč do konca leta 2020, ki jih imajo v zakupu tako fizične kot tudi pravne osebe pri Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije.

X11.člen

(revitalizacija zaraščenih kmetijskih površin za vzpostavitev nove rastlinske pridelave)

Za vzpostavitev kmetijske rabe na zaraščenih kmetijskih površin se nameni finančna podpora za odpravo zaraščenosti.

X12.člen

(povračilo nepredvidenih nujnih stroškov živilsko predelovalnemu sektorju)

Nosilci dejavnosti na področju kmetijske in živilsko-predelovalne dejavnosti so upravičeni do povračila nepričakovanih stroškov, nastalih pri njihovem poslovanju, ki se nanašajo predvsem na nabavo zaščitne opreme, dodatnega čiščenja in dezinfekcije prostorov, višje stroške transporta surovin, višjih cen surovin in materiala, nadomeščanje delovne sile in kilometrine za zaposlene zaradi ukinitve javnega transporta. Izračun povračila dejanskih povečanih stroškov v obdobju trajanja epidemije se naredi primerjaje s stroški nastalih v januarju in februarju 2020.

Obrazložitev : Zaradi epidemije se predlaga povračilo stroškov živilskemu sektorju, zaradi povečanih nepričakovanih stroškov (zaščitna oprema, višji stroški logistike, nadomeščanje delovne sile), da lahko nemoteno prideluje in predeluje hrano za oskrbo prebivalstva Republike Slovenije.

Zakon o interventnih ukrepih na področju kmetijstva, gozdarstva in prehrane, ki je bil sprejet dne 28.3.2020 (Uradni list, št. 36/2020) lahko omeji višino cene posameznega kmetijskega pridelka, živila ali živali, namenjenih za hrano ljudi, v celotni verigi preskrbe s hrano ali višino cene semen, semenskega in saditvenega materiala zato mora država kriti razliko v nastalih stroških posameznih vhodnih surovin, ki se največkrat nabavljajo na globalnih trgih.

Finančne posledice: Ocenjujemo, da bodo dodatni nepredvideni stroški v živilsko-predelovalni industriji mesečno znašali vsaj 20 mio EUR. Uveljavitev stroškov bo potrebno ustrezno dokazati. Upravičenec mora izkazati povečano nabavo zaščitnih sredstev, na osnovi prejetih in plačanih računov v obdobju razglašene epidemije. Kot referenčno obdobje se upošteva povprečna nabavna vrednost v obdobju 12 mesecev pred razglasitvijo epidemije.

X13. člen

(dodatne subvencije za ohranitev matičnih čred)

Za ohranitev in povečanje matične črede svinj se nameni finančna podpora.

X14. člen

(blagovne rezerve mesa)

Zaradi trenutnih razmer se v blagovnih rezervah povečajo količine:

- števila glav živih živali (govedo, prašiči),
- števila glav krav prevesnic,

- mesa in mesnih izdelkov in
- mleka in mlečnih izdelkov.

X15. člen **(odlog plačila davka na dodano vrednost)**

(1) Od 1. aprila 2020 do 30. junija 2020 se davek na dodano vrednost obračunava v skladu s plačano realizacijo. Računi, ki so bili izdani in ki niso bili plačani v roku, ter so plačani po 30. juniju 2020, se davek na dodano vrednost plača, ko je račun poravnan, oziroma v primeru uspešne izvršbe v trenutku poplačila v izvršbi.

(2) Neplačani računi v obdobju med 13. marcem 2020 in 30. junijem 2020 imajo v primerih, ko je dolžnik prejel sredstva za poplačilo obveznosti do delavcev in plačilo prispevkov in davkov za zaposlene s strani države, naravo prednostne terjatve in se poplačajo pred vsemi drugimi terjatvami.

Obrazložitev: Velik del sistema HoReCa in nekaterih drugih dejavnosti ne more poslovati. Začeli so se pojavljati številni primeri neplačanih računov. V primeru, da se želi zoper navedene sprožiti postopke, le ti ne delujejo v tem trenutku, saj sodišča navedenih postopkov ne vodijo. Poleg tega pa bi z izvršbo navedenih subjektov številna podjetja spravili v stečaj ali likvidacijo. Zato predlagamo, da se DDV plača po dejanski izvedbi plačila. Za neplačan DDV pa se ta obračuna, ko bo DDV plačan.

X16. člen **(znižanje stopnje davka na dodano vrednost za živila)**

Stopnja davka na dodano vrednost za živila se od dne uveljavitve tega zakona in do 31. decembra 2021 zniža iz 9,5% na 8%

Obrazložitev: S tem ukrepom bomo povečali potrošnjo in zmanjšali socialne stisko državljanov Republike Slovenije.

X17. člen **(državno jamstvo za odkup terjatev do HoReCa sektorja)**

(1) Država (DUTB) od upnikov (HoReCa) odkupi vse nastale terjatve za čas od 13. marca 2020 do preklica tega Zakona.

(2) Država (DUTB) prevzame zavarovanje terjatev podjetij (poroštvo, zavarovanja), pomaga pri poplačilu razlike med tem kar podjetja dobijo od zavarovalnice in med dejansko nastalo škodo zaradi neplačanih terjatev ter oprostitev plačila sodnih taks oziroma povrnitev stroškov pri sodni izterjavi zapadlih terjatev.

Obrazložitev: Zaradi izbruha epidemije in posledično izvajanja ukrepov odredb vlade so mnogi poslovni subjekti HoReCa sektorja prenehali z opravljanjem svoje dejavnosti. Marsikateri pa bo tudi po preklicu ukrepov težko zagotavljal plačilo obveznosti do dobaviteljev, ki so nastale za dobave do vključno 12. marca 2020, zato predlagamo, da država (DUTB) odkupi vse neporavnane terjatve od upnikov. Po preklicu ukrepov bo za živilsko predelovalno industrijo nastal velik problem odprtih terjatev do gostincev. Od gostincev ni mogoče pričakovati, da bodo zmogli v času valut plačil plačati te terjatve. Neplačila teh terjatev pa onemogočajo nadaljnje nemotene dobave s strani dobaviteljev in s tem zavirajo ponovni polni zagon gostinskega, živilskega sektorja, še posebej sektorja vina, piva in brezalkoholnih pijač.

X18. člen

(odlog plačila obveznosti do bank iz naslova obstoječih kratkoročnih in dolgoročnih posojil)

Rok za vračilo glavnice kratkoročnih in dolgoročnih posojil, ki zapadejo v letu 2020 se podaljša za 12 mesecev od dneva zapadlosti.

Obrazložitev: Na ta način bodo podjetja dobila dodaten vir za financiranje kratkoročnih in dolgoročnih sredstev in sicer terjatev, ki bodo nastala zaradi slabe likvidnosti kupcev.

X19. člen

(izredna pomoč pri delu v kmetijstvu)

V 76. členu Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS, št. XX/20) se v drugem odstavku besedilo »Delavca, ki je bil napoten na začasno čakanje na delo doma zaradi epidemije COVID-19« nadomesti z besedilom »Brezposelno osebo, ki je prijavljena v evidenco brezposelnih pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje v skladu z zakonom, ki ureja trg dela«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Ministrstvo, pristojno za kmetijstvo vodi, obdeluje in upravlja evidenco o zainteresiranih naročnikih začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu:

- osebno ime in naslov oziroma firma in sedež,
- vrsta dela v kmetijstvu,
- število izvajalcev,
- obdobje dela,
- lokacija dela,
- podatek o plačilu.«.

Za tretjim odstavkom se dodajo novi četrti, pet in šesti odstavek, ki se glasijo:

»(4) Zainteresiran naročnik začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu, pošlje ponudbo za opravljanje sezonskega dela v kmetijstvu na ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, ki podatke iz prejšnjega odstavka posreduje Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje.«.

(5) Naročnik začasnega in občasnega dela v kmetijstvu, ki v času epidemije COVID-19 zaposli izvajalca začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu in mora izvajalec predhodno v obvezno karanteno, je upravičen do povračila stroškov karantene.

(6) Sredstva za stroške povezane s karanteno se zagotovijo iz proračuna Republike Slovenije.«.

Obrazložitev: Spreminja se nabor oseb, ki so napotene na sezonsko delo v kmetijstvu. Določeno je da se brezposelna oseba, ki je prijavljena v evidenco brezposelnih oseb pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, napoti na sezonsko delo v kmetijstvu. Z vpisom v evidenco namreč posameznik poleg pravic, prevzame tudi obveznost aktivnega iskanja zaposlitve.

V Sloveniji se v kmetijstvu vsako leto pojavi potreba po najemanju večjega števila sezonskih delavcev. V spomladanskem obdobju, ko je treba opraviti več ročnega dela v omejenem času oziroma v določeni razvojni fazi rastlin, je pomoč dodatne delovne sile nujna še posebej v trajnih nasadih (hmeljišča, vinogradi, sadovnjaki) in tudi v vrtnarstvu. Ta sezonska delovna sila se v večji meri zagotovi iz tujine.

Zaradi razglašene epidemije bodo imeli naročniki sezonske delovne sile dodatne stroške, ker je vzpostavljena obvezna karantene skladno z Zakonom o nalezljivih boleznih (ZNB-UPB1, Uradni list RS,

št. 69/95, 47/04 in 119/05) za ljudi, ki pridejo v državo iz tujine, saj bodo v nastanitvenih objektih živeli, dokler je odrejena karantena.

Predlagano je, da na primerljiv način kot se karantena odredi in financira za slovenske državljane, ki prihajajo iz tujine, izvede tudi za sezonske delavce v kmetijstvu.

X20. člen
(oprostitvev plačila nadomestila za stavbno zemljišče za leto 2020)

Podjetjem v panogi kmetijstva in živilstva se v letu 2020 oprosti plačilo nadomestila za stavbno zemljišče.

X21. člen
(znižanje plačila prenosa električne energije)

Plačilo prenosa električne energije iz naslova SODO d.o.o. se zniža.

X22. člen
(ureditev neposrednega financiranja podjetij za olajšanje poslovanja v času epidemije)

Neposredno financiranje kmetijskih in živilskih podjetij za olajšanje poslovanja v času epidemije se uredi v obliki kreditiranja iz naslova ustreznega vir financiranja (npr. SID banka, Slovenski regionalno razvojni sklad, Slovenski podjetniški sklad ...).

Obrazložitev: Že od samega začetka priprave zakona opozarjamo na težavo pri zagotavljanju financiranja obratnih sredstev družb, pa tudi investicij v teku, ki so bile predhodno že dogovorjene, pa jih je trenutna situacija v družbi in na trgu delno ali v celoti zaustavila. Prav tako so se ustavili vsi alternativni viri financiranja, ki imajo vire v zasebnem kapitalu vlagateljev. Še posebej opozarjamo na financiranje kmetijskih podjetij, ki izpadejo iz večine razpisanih finančnih shem.

X23. člen
(odmik od rokov, določenih v implementacijskih uredbah, s področja označevanja predpakiranih živil)

Roki, določeni v implementacijskih uredbah, s področja označevanja predpakiranih živil, se za vsa podjetja, ki zaradi izrednih razmer povezanih z izbruhom epidemije niso vpeljala zahtev iz Izvedbene uredbe 2018/775, se podaljšajo do konca leta 2020.

Obrazložitev: Zaradi izrednih razmer se podjetja niso uspela v celoti posvetiti zaključni fazi vpeljave zahtev, ki jih prinaša Izvedbena uredba 2018/775 na področju označevanja porekla osnovne sestavine. Nosilci živilske dejavnosti poslujejo v ekstremnih razmerah tudi z vidika zagotavljanja primerne embalaže in tiskanja deklaracij, saj namreč primanjkuje nekaterih vrst embalaže in črnil za tiskanje deklaracij.

X24. člen
(pohitritev postopkov za izplačilo subvencij težko zaposljivim osebam)

Z resornimi ministrstvi se uskladi pohitritev postopkov za izplačilo subvencij za zaposlitev težko zaposljivih oseb. Po trenutni zakonodaji je ta rok namreč 120 dni. Menimo, da je v teh časih skrajšanje roka za izplačilo tovrstnih subvencij nujno potrebno. Subvencije bi morale biti upravičencem izplačane takoj, ko so za to izpolnjeni pogoji. Sicer pa bi država izstavljeni račun morala zavriniti zaradi neustreznosti opredelitve valute plačila na računu.

B. SEKTORSKI PREDLOGI

1. Sektor pridelave in predelave mleka

Opis situacije v sektorju pridelave in predelave mleka:

Že od marca 2020 se na trgu pojavljajo viški mleka, zaradi prenehanja odkupovanja mleka s strani italijanskih mlekarn. V marcu so mlekarnе lahko pomagale pri predelavi mleka, sedaj pa so kapacitete polne, in bodo imele težave z zagotavljanjem odkupa lastnih pogodbenih količin mleka. Stanje bo kmalu neobvladljivo, viški bodo od 3 do 4 mio l mleka/mesec, zaradi česar bodo cene mleka padle. Glede na navedeno, da je mleka preveč že v tem trenutku in ga ne bo več mogoče odkupovati, je potrebno sprejeti ukrepe, da se pomaga kmetom in mlekarski industriji.

X25. člen (neposredna pomoč kmetom)

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano zaradi viškov mleka na trgu izvede:

- intervencijski odkup masla, mleka v prahu, UHT,
- odkup viškov mleka od kmeta,
- finančno podporo za neprodano mleko in
- finančno povračilo stroškov zaradi uničenja mleka.

X26. člen (povračilo dodatnih stroškov skladiščenja viškov mleka)

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano povrne stroške, ki so nastali zaradi najema dodatnih skladišč potrebnih za skladiščenje dodatne embalaže in mlečnih izdelkov.

X27. člen (internacionalizacija sektorja pridelave in predelave mleka)

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano zagotovi sredstva za:

- plačilo stroškov carine in
- promocije mleka na tujih trgih.

X28. člen (podpora za kritje prodajno marketinških aktivnosti na domačem trgu)

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pokrije stroške dodatnih prodajno marketinških aktivnosti, ki se izvajajo na nacionalnem nivoju in so organizirane za vse deležnike v sektorju pridelave in predelave mleka, z namenom doseči povečano prodajo mleka in mlečnih izdelkov na slovenskem maloprodajnem trgu in s tem omogočiti nemoten odkup mleka iz kmetij, v obsegu 10% od dosežene realizacije v tekočem mesecu za mlečne izdelke, s katerimi je posamezni deležnik v takšni aktivnosti sodeloval.

Obrazložitev: Ker je v Sloveniji proizvodnja mleka višja od trenutne porabe, izvoz mleka in mlečnih izdelkov pa je upadel, bodo potrebne skupne izredne marketinško prodajne aktivnosti organizirane enotno za vse slovenske mlekarnе, ki bodo želele sodelovati. Projekt bo potrebno komunikacijsko - oglaševalsko podpreti, za kar posamezni deležniki nimajo na razpolago sredstev.

2. Sektor proizvajalcev alkoholnih in brezalkoholnih pijač

X29. člen (oprostitev in odlog plačila trošarine od alkoholnih pijač)

(1) Ne glede na prvi odstavek 12. člena Zakona o trošarinah (Uradni list RS, št. 47/16) se trošarinskemu zavezancu oprosti plačilo trošarine od alkoholnih pijač, ki zapade v plačilo v marcu, aprilu, maju in juniju 2020. Če do 15. maja 2020 epidemija ni preklicana, se oprostitev plačila trošarine dovoli tudi za trošarino, ki zapade v plačilo v juliju 2020.

(2) Ne glede na prvi odstavek 12. člena Zakona o trošarinah (Uradni list RS, št. 47/16) se trošarinskemu zavezancu za plačilo trošarine od alkoholnih pijač, ki dospe v plačilo od 1. julija 2020 do 30. oktobra 2020 dovoli odlog plačila za čas do dveh let. Za čas, ko je trošarinskemu zavezancu odloženo plačilo trošarine v skladu s tem členom, se za odloženi znesek trošarine oz. neplačano trošarino, ne zaračunajo obresti. Če do 15. maja 2020 epidemija ni preklicana, se odlog plačila trošarine v skladu s tem odstavkom dovoli za plačilo trošarine, ki dospe v plačilo od 1. avgusta 2020 do 30. novembra 2020.

Obrazložitev: En mesec zaprtja gostiln, restavracij in hotelov pomeni 8 mesecev okrevanja za sektor pijač. 43 % prodaje piva na domačem trgu je v povprečju vezane na HoReCa sistem (gostinstvo), kjer pivovarji beležijo 100 % izpad zaradi uvedbe ukrepov vezanih na širjenje epidemije COVID-19. V tem primeru naj država (DUTB) prevzame plačilo terjatev.

X30. člen (oprostitev in odlog plačila trošarine od alkoholnih pijač za male pivovarje)

Ne glede na prvi odstavek 12. člena Zakona o trošarinah (Ur. list RS št 47/16) in ne glede na določbe XX. člena tega zakona, se trošarinskemu zavezancu za plačilo trošarine od alkoholnih pijač, ki imajo status malega pivovarja, v celoti oprosti plačilo trošarine, ki dospe v plačilo od 1. julija 2020 do 30. oktobra 2020. Če epidemija ni preklicana do 15. maja 2020 pa se oprosti plačilo trošarine, ki dospe v plačilo za obdobje od 1. julija 2020 od 30. novembra 2020.

Obrazložitev: Stanje v segmentu malih pivovarjev, ki pa so kar 90 % odvisni od sektorja HoReCa (gostilne, restavracije, hoteli) je že sedaj izjemno resno in se bo sredi aprila (plače delavcev, najemnine, obroki kreditov, plačila dobaviteljem, energenti....) spremenilo v kritično. Redna proizvodnja piva je v vseh malih pivovarnah ustavljena. Izvoz v Azijo (Kitajska, Koreja) je v celoti ustavljen od februarja, izvoz v EU pa od začetka marca. Velika večina delavcev je od konca marca že na čakanju na delo, ostali bodo v kratkem, vendar samo te subvencije za čakanje ne bodo zadostovale, za preživetje obdobja pandemije in ohranitve delovnih mesta in obstoja podjetij v drugi polovici leta 2020, ko bo prišlo do pričakovane recesije. Kljub temu, da so se gostinski lokali z uredbo vlade zaprli šele od 16. marca 2020, so pivovarji že marca imeli 75% izpad prihodka. Aprila in maja 2020 pa lahko pričakujejo izpad prihodka na nivoju od 95% do 100%. Gostinci in distributerji so zaradi njihovega kreditnega krča popolnoma ustavili plačila piva z dobavljenega v začetku leta, zapadle terjatve se trenutno samo kopičijo. Plačilo trošarine za pivo, ki se še nekaj mesecev ne bo moglo prodati oz. zanj ne bodo dobili plačila, poslabšuje denarni tok ter slabša likvidnost podjetja in s tem zmanjšuje njegovo sposobnost, da preživi in ohrani delovna mesta.

X31. člen (MOP) (oprostitev plačila za koncesijo za rabo vode za proizvodnjo pijač)

(1) Imetnike koncesij za posebno rabo vode za proizvodnjo pijač se zaradi posledic epidemije COVID-19 in zmanjšane možnosti izvajanja te vodne pravice in s tem zmanjšane možnosti pridobivanja prihodkov, oprosti plačila koncesnin za obdobje od 12. marca 2020 do 31. maja 2020.

(2) Direkcija Republike Slovenije za vode upošteva oprostitev plačila iz prejšnjega odstavka pri odmeri prve polletne akontacije.

Obrazložitev: S tem členom se ureja oprostitev plačila za koncesijo za rabo vode za proizvodnjo pijač. Industrija proizvodnje pijač se zaradi epidemije COVID-19 sooča s situacijo, da zaradi nedelovanja gostinskega in turističnega sektorja ne more prodajati svojih proizvodov, kar za sektor pomeni pretežni izpad svojih prihodkov. Poraba pijač je v pretežni meri vezana na porabo v gostinskem in turističnem sektorju in povečano sezonsko porabo, ki je največja v pomladansko poletnem času. Zaradi epidemije COVID-19 se industrija pijač že sooča z izpadom prodaje in posledično izpadom dohodka. Direkcija Republike Slovenije za vode upošteva oprostitev tega plačila pri odmeri prve polletne akontacije.

3. Sektor vinogradništva in vinarstva

Opis situacije v vinogradniškem in vinarskem sektorju:

Potrebno je podpreti podjetja v razvoju v vseh gospodarskih panogah, saj so le ta v tem trenutku še bolj izpostavljena negativnim vplivom COVID-19, saj nimajo dostopa do financiranja iz razloga nepriljubljenih bilanc, hkrati pa so mnogo ranljivejša na trgih, ki jih šele razvijajo in niso tradicionalno prisotna. Kriterij padca prodaje ni relevanten kriterij za ocenjevanje upravičenosti do pomoči. Dejstvo je, da sektor zaradi zaprtja lokalov, turističnih objektov, itd. beleži 100% izpad prodaje na segmentu HoReCa ki za podjetja predstavlja nekje 30% prodaje na domačem trgu. Ta totalni izpad prodaje bo trajal vsaj še nekaj tednov in žal se bo v zmanjšanem obsegu nadaljeval skozi daljše obdobje zaradi propada precejšnega dela naših kupcev (-30%) in prihajajoče gospodarske krize o kateri razsežnosti ne bi želel ugibati.

Vinarji so tudi izvozniki. V tem trenutku imajo aktivna še vsa naročila za tujino za mesec april in maj, kar pomeni, da izpada prodaje na tujih trgih v prvih 6 mesecih praktično ne bodo beležili oz. bo le-ta tja do 10% nižja (zaradi hrvaškega trga). Bo pa padec prodaje na tujih trgih mnogo vidnejši v obdobju po 1. juliju predvsem zaradi izzivov v turizmu, saj je glavni izvozni trg za turizem predvsem Hrvaška.

Sektor je specifičen tudi v pogledu trajnih nasadov. V ekonomski logiki bi skladno s padcem trga potegnili poteze v zmanjšanju proizvodnje in nanjo povezanih stroškov. Vinarji imajo trajne nasade, kjer je 90% stroškov povezanih s fiksnimi stroški, saj v primeru trajnih nasadov ne moremo v celoti zaustaviti agro tehničnih del. Optimizacija stroškov (do -10%) je možna le na račun žrtvovanja kakovosti. Morda bo kdo uporabi tudi to metodo, a žal to ne bo imelo bistvenega vpliva na zmanjšanje stroškov. Optimizacija stroškov je vprašljiva tudi zaradi zahtev KOPOP, karantenskih ukrepov (zlata trsna rumenica), itd.

Zalogo vina, ki jo trenutno tržijo imajo v kletah iz leta 2019. Del stroškov je pokritih. Stroški za plačilo grozdja kooperantom oz. odplačevanje finančnih obveznosti do bank za najete kredite za grozdje pa še niso poravnani. Tega dela ne morejo zmanjšati oz. tudi plačil ne morejo bistveno zamikati, ker s tem ogrozijo kmeta in njegovo proizvodnjo. Podjetja bodo v nekem trenutku prisiljena v odprodajo zalog (destilacija, kis) zaradi padca prodaje in posledično likvidnostnih izzivov. To vprašanje likvidnosti se mora sistemsko rešiti.

Hkrati pa se moramo zavedati, da težav s prodajo vina ne bodo imela le podjetja ampak tudi preostalih 22.000 vinogradnikov. 8 - 10 tedenska popolna prodaja vina v segment HoReCa in zmanjšana prodaja v segment trgovin žal ne bo nadoknadena v preostanku leta in pojavil se bo dodatni višek slovenskega vina v obsegu 5,5-7 milijonov litrov.

X32.člen (intervencijski odkup viškov vina za proizvodnjo etanola)

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano izvede interventni odkup viškov vina za namen destilacije in proizvodnje etanola za različne rabe. Le tega v Republiki Sloveniji trenutno primanjkuje.

X33.člen
(intervencijski odkup viškov vina za proizvodnjo kisa)

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano izvede interventni odkup viškov vina za predelavo v kis.

X34.člen
(izplačilo pavšalnega nadomestila v vinogradništvu)

Izvede se izplačilo pavšalnega nadomestila v višini 5.000 EUR na hektar v vinogradništvu, za premostitev neugodnih razmer s katerimi se sektor sooča.

X35. člen
(izboljšanje likvidnosti vinarskega sektorja)

Vpelje se možnost za poplačilo vseh tekočih obveznosti poslovanja, ki je nujno potrebno za nemoteno poslovanje podjetij.

Obrazložitev: Likvidnost je/bo največji izziv prihajajočega obdobja in zaradi tega vprašanja se bodo odpirale vse ostale problematike (zaposleni, dobavitelji, plačila kupcev,...). Menimo, da bo pridobivanje potrebnih likvidnih sredstev s strani SID banke, Slovenski regionalno razvojni sklad, itd. zahtevno in dolgotrajno. Predlagamo oprostitev prispevkov za zaposlene, ki je nujen, hiter in učinkovit ukrep in mora veljati čez daljše obdobje (vsaj 6 mesecev). Na tak način enakopravno obravnavamo celoten sektor. V primeru financiranja iz drugih virov pa iz prakse vemo, da je za uspeh oz. "velikost uspeha" potrebno še kaj drugega kot le ekonomski izračuni, projekcije, itd.

X36.člen
(internacionalizacija vinarstva)

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano zagotovi sredstva za:

- plačilo stroškov carine in
- promocije vina na tujih trgih.

4. Sektor pridelave in predelave mesa in mesnih izdelkov

X37. člen
(oprostitev plačila veterinarskih pristojbin)

Za leto 2020 se oprosti plačilo veterinarskih pristojbin.

5. Sektor in pridelave in predelave sadja

X38.člen
(izplačilo pavšalnega nadomestila v sadjarstvu)

Izvede se izplačilo pavšalnega nadomestila v višini 5.000 EUR na hektar v sadjarstvu, za premostitev neugodnih razmer s katerimi se sektor sooča.

X39.člen

(ureditev meddržavnih sporazumov za prehod sezonskih delavcev na območje Republike Slovenije)

S tretjimi državami (BIH, Srbija) se pripravi in uskladi sporazum za nemoteno prehajanje sezonskih delavcev na območje Republike Slovenije.

Obrazložitev: Ker gre za utečene skupine delavcev iz teh držav, ki so ustrezni za delo v panogi, je še posebej pomembno, da se sporazum uredi in sprejme po hitrem postopku, kajti obiralna sezona v sadjarstvu (jagode) se prične že 15. aprila 2020.

X40. člen

(oprostitve davkov in prispevkov za sezonsko delo)

Podjemne pogodbe in pogodbe o začasnem in občasnem delu v kmetijstvu in pogodbe upokoјencev so deležne oprostitve prispevkov (podobno kot delavci v rednem delovnem razmerju) ali posebnega 25 % davka.

Obrazložitev: V sadjarstvu (trajni nasadi) se uporablja velik odstotek zaposlenih, ki niso v rednem delovnem razmerju, ampak so zaposleni kot sezonska delovna sila v skladu z veljavnim Zakonom o kmetijstvu. Glede na težave z redno zaposlenimi, ki so povezane z vpeljavo ukrepov za omejevanje širjenja COVID-19, so podjetja v sektorju še v večji meri prisiljena uporabiti in kombinirati najeto delovno silo. Tudi na tem področju je težav vse več, saj se trenutno zaposleni ne želijo izpostavljati tveganjem, ki jih prihod na delo prinaša. Težave pri sezonski delovni sili predstavlja tudi omejitev prehajanja delavcev iz drugih držav EU in predvsem tretjih držav (BIH, Srbija).

X41.člen

(oskrba s fitofarmaceutskimi sredstvi v sadjarstvu)

Razširi se nabor fitofarmaceutskih sredstev, ki so potrebna v sadjarstvu, saj so ta nujna za nemoteno pridelavo sadja v Sloveniji.

Obrazložitev: Zmanjšana izbira različnih aktivnih snovi omejuje sodobne pristope k varstvu rastlin, ki so v uporabi v ostalih večjih državah EU, še posebej z vidika antirezistenčnega pristopa, ki je eden temeljev trajnostne rabe sredstev za varstvo rastlin. Za ustrezno delovanje sadjarske panoge in zagotavljanje oskrbe prebivalstva s svežim sadjem je nemotena oskrba s FFS v sadjarstvu ključnega pomena.

6. Sektor pridelave zelenjave

X42. člen

(raba termalne vode za ogrevanje objektov v vrtnarstvu)

(1) Za obdobje dveh let se odpravi omejitev črpanja termalne vode, ki se uporablja za ogrevanje objektov za pridelavo zelenjave.

(2) Oprosti se plačilo vsakršnih koncesij in vodnih nadomestil za izrabo termalne vode za ogrevanje objektov za pridelavo zelenjave za obdobje dveh let.

Obrazložitev: Ogrevanje objektov namenjenih za pridelavo zelenjave z uporabo termalne vode je nujno potrebno z vidika samooskrbe z zelenjavo. Opustitev plačila dajatev naj bo narejena najmanj po vzoru dejavnosti bazenskih kopališč, kjer se uporablja termalna voda.